

VIII STARPTAUTISKAIS TAUTAS DEJU FESTIVĀLS NO 2. LĪDZ 7. JŪLIJAM

SUDMALIŅAS

FOTO: TIMURS SUBHANKULOVS, IGORS TIIMOFEJEVS, JEVA ČIKALETA

● ● ● CEĻA VĀRDI

Dace Melbārde,
Latvijas Republikas kultūras ministre

Tautas dejas soļiem ir dziļas un stipras saknes. Katras tautas liktenis ir veidojis tās identitāti, atbalsojoties kultūras savdabībā. Latvieši savas ikdienas bēdas un grūtumu gan likuši zem akmens un gājuši pāri dziedādami, gan, deju sudmaliņās griezdamies, samaluši baltos dzīvesprieka miltos. Mēs katrs, veidojot savas tautas identitātes rakstu, reizē veidojam arī pasaules tautu deju krāšņo kopainu. Starptautiskais tautas deju festivāls "Sudmaliņas" dod mums brīnišķīgu iespēju to ieraudzīt un sajūst – sanākt kopā, sadraudzēties, iz-

pētīt citam cita saknes, atklājot kopīgo un atšķirīgo dažādu tautu dejas tradīcijās un kultūrā. Šādas priekpilnas satikšanās reizes būtiski veicina kultūrapmaiņas procesus – izplešas sadarbības tīkls, dzimst jaunas partnerības un spēcīnās pieredzes sajūta pasaulei. Savukārt ikkatram festivāla dalībniekam tā ir arī izdevība bagātināt savu pieredzi – gan dejojot prasmes izkopšanā, gan personības izaugsmē.

Deja kā tautas nemateriālais kultūras mantojums aizvien saistīta ar dialogu, ieinteresētību un cieņpilnu saskarsmi – gan starp pedagogiem,

kolektīvu vadītājiem, kas nodod savas zināšanas un prasmes jaunajām paaudzēm, gan starp dejas partneriem, kuri tautas horeogrāfijas raibumā izdzīvo plašu emociju gammu. Mūsdienās nereti spriedzes pārņemtajā ikdienā šāda aktīva iesaiste kultūras norisēs veido harmoniskāku sabiedrību, ļauj pieredzēt un ieklausīties pagātnes vērtībās, kas aizvien atjaunojušās, mūs turpina vienot.

Festivālam tā vēsturē veidojušās arī savas tradīcijas, kas nostiprinājušās un vērsušās dziļumā un plašumā, piedāvājot gan daudzveidīgu programmu svētku skatītājiem visā Latvijā, gan kopabūšanas prieku dalībniekiem, ko šogad bagātinās arī sacensību gars.

Kustība ir uzvarošs dzīvības apliecinājums un nemītīga radišana laikā un telpā. Kultūru daudzveidības izpratne un saliedētības izjūta ir kustība gaisā nākotnes virzienā!

● ● ● CEĻA VĀRDI

Ingrīda Edīte Saulīte

Festivāla "Sudmaliņas" idejas autore, deju svētku Goda virsvadītāja, horeogrāfe

Kad 1988. gadā starptautiskais folkloras festivāls "Baltica" pieskandināja Rīgu, bija redzams, kā ir sakropulojuši deju ansambļi un cik dažādos virzienos tie veido savas programmas. Tad arī radās iecere – rīkosim savu festivālu –, lai kolektīvu vadītājus rosinātu pētīt savu novada folkloras materiālus, dejā saglabājot latvisko identitāti. Tiekoties ar daudzām deju grupām, festivālā ir iespēja izvērtēt, kā tautas dejas attīstās. Jo folklorā nav sastingusi, tajā katrs laikmets atstāj pēdas. Jā, festivāla nosaukumu – "Sudmaliņas" – izrunāt visiem tā viesiem nav pa spē-

kam, un viņi jautā – ko tas nozīmē? Tad nu skaidrojam – tā ir viena no populārākajām latviešu tautas dejām, kas vēl joprojām savā pirmatnējā veidolā tiek dejota arī sadzīvē. Un, papildināta

"Dejā no latviskā mantojuma neesam aizgājuši pārāk tālu."

ar atbilstošiem elementiem, tā kļuvusi arī par skatuves deju, ko dejo gandrīz vai visi Latvijas deju kolektīvi. Esmu teikusi, ka sudmaliņu spārni griežoties veido apli, kurā tad arī satiekas visi festivāla dalībnieki. Citiem tērpi košās krāsās, citiem, fliteriem izšūti, spīd un laistās, mums – vilna, lins, kā lai salīdzina? Bet labi var saprast, kas katrai tautai raksturīgs, kas saglabājies, ar ko var lepoties.

Ļoti svarīgi, ka festivāls turpinās, jo skatuviskā dejas attīstās ļoti strauji. Tālab jābūt ļoti uzmanīgiem, attīstības procesu virzot tālāk. Varbūt tas ir arī šā festivāla nopelns, ka dejā no latviskā mantojuma neesam aizgājuši pārāk tālu. Festivāls palīdz meklēt saknes. Patīkamākais brīdis – šādos festivālos var gūt daudz jaunu draugu un jaunu iedvesmu. Lai festivālā pavadītais laiks ir atklājumu un piedzīvojumu pilns! Lai prieks gan dalībniekiem, gan skatītājiem!

"Sudmaliņas" atkal griežas!

Vita Krauja

Latvijas Nacionālā kultūras centra rīkotais VIII starptautiskais tautas deju festivāls "Sudmaliņas" notiks no 2. līdz 7. jūlijam Rīgā, Jūrmalā, Jelgavā un Pilsrundālē. Tā programmā – koncerti brīvdabā un koncertzālēs, labdarības koncerti pensionātos un rehabilitācijas centros, dalībnieku gājiens, kā arī danču vakari. Lielākais jaunums – pirmo reizi festivāla vēsturē notiks deju grupu konkurss, ko vērtēs starptautiska žūrija. "Sudmaliņas" ir Latvijā vērienīgākais forums skatuviskās dejas jomā un tā mērķis ir pulcēt kopā Latvijas un dažādu pasaules valstu dejojājus, kas radoši pēta, iepazīst un pārņemta tautas dejas tradīcijas.

Sudmaliņas dēvē par populārāko latviešu tautas deju. Tā ir jautra un nebēdīga polka, bet – ne tikai. Sudmaliņas saglabājušās etnogrāfiskajos pierakstos jau kopš XIX gadsimta vairāk nekā simts dažādos variantos. Pirmoreiz tās soļus 1934. gadā publicēja latviešu tautas deju popularizē-

tāji, skolotāji Johanna Rinca (1893 – 1982) un Jānis Ošs (1890 – 1937). Pagājušā gadsimta 50. gados izcilais latviešu un visas Austrumeiropas etnohoreologs Harijs Sūna (1923 – 1999) izveidoja dejas savu skatuves versiju, kuru pēc tam visa Latvija iemīlēja kā gandrīz ideālu, nevarmācīgu horeogrāfa rokas pieskārienu etnogrāfiskai dejai, bet izcilais latviešu ho-

reogrāfs Uldis Žagata (1928 – 2015) to 80. gados pārsteidzoši saspilgtināja, radot "Jautrās dzirnavas", kur putu un kopā griežas vēl citas etnogrāfiskas latviešu dejas. Izcilā horeogrāfe, daudzu Deju svētku mākslinieciskā vadītāja Ingrīda Saulīte izloja ideju par starptautiskajām "Sudmaliņām", pārliecināja tā laika Latvijas kultūras ministru Raimonu Pau-

lu, ka šāds festivāls lieti noderētu Latvijas tēla veidošanai. Un 1992. gadā festivāls no fantāzijas pārtapa realitātē.

Kopš tā laika "Sudmaliņas" uzstājušies deju ansambļi no Eiropas, Āzijas, Āfrikas un Amerikas valstīm. Visbiežāk braukuši krievu, ungāru un vācu, horvātiešu, itāliešu, lietuviešu un somu dejojāji. Eksotiskāko vidū, kuri sev pirmoreiz atklājuši Latviju, ir ansambļi no Ķīnas, Ēģiptes, Čīles, Meksikas, Indijas, Dienvidkorejas. Caur "Sudmaliņām" latviešu dejojāji ieguvuši sev draugus, tā arī paverot logu uz ļoti attīstīto festivālu kustību pasaulē.

"Sudmaliņu" vēsture nav tik gara, ja to salīdzina ar pieredzējušajiem festivāliem, kurus Rietumeiropā un visā pasaulē jau vairāk nekā 40 gadus patronē CIOFF – Starptautiskā folkloras festivālu organizācijas komiteja. Taču, kā teic "Sudmaliņu" mākslinieciskais vadītājs Jānis Purviņš, Baltijas valstu un Austrumeiropas reģionā šādi deju festivāli konkursi ir ļoti reta parādība.

utās dejas eksperte Maruta Alpa uzsver, ka "Sudmaliņas" ir vienīgais valsts atbalstītais festivāls nozarē – deju kopas tam piesaņķās brīvprātīgi, katram ansamblim nākot ar savu īpaši veidotu programmu. Būtībā šogad var runāt par festivāla atjaunošanu, jo "Sudmaliņas" notiks pēc sešu gadu pārtraukuma, kas festivālam ir ilgs laiks. Krīzes laikā "Sudmaliņas" piekāpās citu lielu svētku priekšā, lai pašvaldībām slogs nebūtu tik liels. Var jautāt, kādēļ festivālā dalībnieku statusā ir tikai četras Latvijas grupas? Varbūt viens no iemesliem ir arī tas, ka visu sešu dienu uzturēšanās izdevumus dalībnieki sedz no saviem maciņiem? T a j ā p a š ā l a i k ā ir dejojāji, kuri šos svētkus gaida ar lielām ilgām. Piemēram, Rīgas deju kopa "Zalktis" ir piedalījies visās "Sudmaliņās". Domājot par festivāla atpa-

zīstamību un amplitūdu nākotnē, būtu jāgādā arī par tā lielāku pieejamību, lai būtu pārstāvēta kā Vidzeme, tā Zemgale, Latgale un Kurzeme. Arī, uzklauskot festivāla viesu redzējumu, iespējams, radīsies vēl jaunas idejas par to, kāpēc Latvijai nepieciešamas "Sudmaliņas" un kādām tām būt 2019. gadā? Jo trīs gadi – tas būtu šī festivāla optimālais cikls.

● ● ● SKAITĻI UN FAKTI

"Sudmaliņas" šodien un vēsturē

● VIII starptautiskajā tautas deju festivālā "Sudmaliņas" šogad piedalīsies 265 dejojāji no Latvijas un ārzemēm – četri Latvijas deju ansambļi ar 96 dejojājiem un astoņi ārzemju deju ansambļi – pa diviem no Armēnijas un Turcijas, kā arī no Baltkrievijas, Gruzijas, Ķīnas, Polijas.

● Iepriekšējos septiņos festivālos piedalījušās 114 Latvijas deju grupas un 93 deju grupas no 43 pasaules valstīm.

Gads	Latvijas deju kopas	Ārzemju deju kopas
1992	16 (500 dalībnieku)	20 (no 15 valstīm)
1995	15 (480)	13 (no 11 valstīm)
1997	24 (720)	17 (no 13 valstīm)
1999	21 (630)	10 (no 10 valstīm)
2002	28 (840)	13 (no 12 valstīm)
2005	4 (200)	10 (no 9 valstīm)
2009	5	6 (no 6 valstīm)
2016	4 (96)	8 (no 6 valstīm)

Jānis Purviņš: "Festivālā lielākā vērtība ir baudīt savādāko, interesantāko ārzemju grupu sniegumā."

PERSONA

"Sacensību gars – arī dejotājiem."

Vita Krauja

– Kas šajās "Sudmalīņās" ir tradicionāls un kas – pilnīgi jauns?

J. Purviņš: – Tradicionāli ir mūsu centieni, lai festivāls nenoritētu tikai vienā pilsētā. Šogad būsīm Jūrmalā, Rīgā, Jelgavā un Rundāles parka Zaļajā teātrī, kas nekad nav piedzīvots. Tradicionāli ir atklāšanas un noslēguma koncerti, labdarības diena, arī koncerts Vērmanes dārzā, šoreiz – absolūti brīvi pieejams jebkuram skatītājam, jo tas ir viens no diviem festivāla bezmaksas pasākumiem.

Esam priecīgi, ka "Sudmalīņas" pēc ilgāka pārtraukuma atkal griežas. Un ir arī liels jaunums – pirmo reizi festivālu esam iecerējuši pārvērst par konkursu. Festivāla otrajā dienā, 3. jūlijā, Dzintaru koncertzālē konkursa dalībnieki – 12 deju grupas katrā ar diviem deju numuriem, tātad redzēsīm 24 skaistas dejas – sacentīsies par "Grand Prix" (naudas balvu 1000 eiro), kā arī par pirmo, otro un trešo vietu, kam tiks mākslinieces Lauras Lūses dizainēti diplomu. Sniegumu vērtēs starptautiska žūrija no Somijas, Krievijas, Igaunijas un Latvijas – mūsu valsti pārstāvēsim mēs ar "Sudmalīņu" iedibinātāju Ingridu Saulīti.

– "Sudmalīņas" šogad ir konkurss, bet mūsu spices kolektīvi "Dancis", "Gatve", "Līgo", "Rotaļa" un "Teiksmā" pieņemti kā festivāla viesi un konkursā nepiedalīsies. Vai nav bažas, ka balvas nocels ārzemnieki un Latvija paliks beša?

– Nez vai būtiskākais ir balvas Latvijai. Lielākā vērtība ir baudīt savādāko, interesantāko ārzemju grupu sniegumā. Un tad jau redzēs, kura – latviešu, ķīniešu vai gruzīnu dejas – plūks lielākos laurus... Konkurss norit divās kārtās. Pirmā jau notikusi gada sākumā, kad visi, kas vēlējas, – gan Latvijas, gan ārzemju grupas – iesūtīja savus videomateriālus, un rīkotāju, Latvijas Nacionālā kultūras centra, izveidotā žūrija labākos izvirzīja otrajai, pedējai kārtai, kuru "dzīvā veidā" redzēsīm 3. jūlijā Dzintaru koncertzālē. Arī tas būs bezmaksas pasākums. Otrajā kārtā ir tikušas grupas no septiņām valstīm – Turcijas, Baltkrievijas, Armēnijas, Ķīnas, Gruzijas, Polijas un Latvijas. Mūsu valsti pārstāvēs četras deju grupas – "Līksme" no Daugavpils, "Talsu kurši" no Talsiem, "Zalktis" un "Zelta zalktis" no Rīgas. Taču jūsu iepriekš minētie lielie "spices" ansambļi skatītājus priecēs dienu iepriekš, 2. jūlijā, festivāla atklāšanas koncertā "Mūžīgā kustība sudmalās", kurā caur skaistākajām dejām, caur mūsu zelta fondu mēģinās gan viesiem, gan skatītājiem izstāstīt stāstu par Latviju. Vai tā būtu Jāņa Ērgļa "Aiz ezera augsti kalni", šis tik smeldzīgais un patiesais stāsts par mūsu zemi, vai Aijas Baumanes "Kur tu augi daiļa meita", vai Jāņa Ērgļa "Baltu puķi guni kūru" vai "Sasala jūriņa"...

– "Sudmalīņās" esat kopš 1997. gada gan kā dalībnieki, gan vēlāk – deju kopas vadītājs, gan svētku organizators un vairākas reizes – arī "Sudmalīņu" mākslinieciskais vadītājs. Kāds ir lielākais izaicinājums šogad?

– Padarīt tradicionālos atklāšanas un noslēguma koncertus neparastākus un pārsteidzošākus. Atklāšanas koncertā, skanot "Es mācēju danci vest" mūzikai, katras valsts deju grupai astoņu takšu garumā būs jāparāda savs dejas solis. Ceru, sanāks tāda dzirkstoša koncerta nagla... Pasaulē ir kādi četri vai pieci man zināmi amatieru deju kopu konkursi. Baltijā tagad esam pirmie un pagaidām vienīgie, taču ir ārzemēs gūtā pieredze. Varu palepoties, ka savulaik no konkursa Sanktpēterburgā "Līgo" ir atvedis "Grand Prix". Par deju, tautastērpiem un mūziku mums tikušas trīs balvas Maltā, ASV ieguvām balvu jaunrades deju konkursā, Malaizijā – par labāko horeogrāfiju. Sacensību gars ir vajadzīgs arī dejotājiem.

– Par ko konkursā turēsīt ikšķi?

– Pēc iesūtītajiem video ārkārtīgi efektīga šķiet poļu grupa – tā uzstājas ar dzīvo mūziku, dziedāšanu, krāšņiem tērpiem. Būs arī ugunīgie gruzīni, ārkārtīgi temperamentīgie turki, baltkrievi – ar smeldzīti un varbūt nelielu pipariņu un asumiņu iekšā –, un latvieši, kuri var dejojot gan rāmi miegīgas dejas, gan pārsteigt.

– Ja šis ir bezmaksas koncerts konkurss, Dzintaru koncertzālī apgāzīs...

– Nu, cerams, gribētos gan...

KAS, KUR, KAD

Četras "Sudmalīņu" pieturvietas

Šajās lappusēs – par nozīmīgākajiem VIII starptautiskā tautas deju festivāla "Sudmalīņas" notikumiem. Festivāla laikā dejas solis tiks griezts gan Rīgā, gan Latvijas novados, pilsētās un pagastos.

Dzintaru koncertzālē: "Mūžīgā uguns sudmalās"

VIII starptautiskais tautas deju festivāls "Sudmalīņas" sāksies 2. jūlijā Jūrmalā ar krāšņu vairāk nekā 500 dalībnieku gājieni, kas plkst. 18 no Horna dārza Majoros grezni visies pa Jomas ielu līdz pat Turaidas ielai. Bruno Jurgenbergas vadītajam Jūrmalas kultūras centra orķestrim "Jūrmala" atskaņojot latviešu komponista Gunāra Ordeļovska maršu "Valmierieši nāk", gājieni aizvirzīsies līdz Dzintaru koncertzā-

les vārtiem, kur, spēlējot Jāņa Palkavnieka "Latvju maršu", ar tauru skaņām ieskandinās svētku sākumu. Īpašu svētku uguns aizdegšanas rituālu sagatavojuši folkloras kustības un tradīciju kopēji un mūziķi Andris Kapusts, Anda Rancāne, viņu meitas Aurēlija un Asnate, kuri apvienojušies ansambli "Lata Donga".

Un tad plkst. 19.30 Dzintaru koncertzālē ar starptautisku pasaules deju lielkoncertu "Mūžīgā uguns

sudmalās" tiks atklāts VIII starptautiskais tautas deju festivāls "Sudmalīņas". Koncerta režisore Dace Micāne-Zālīte teic, ka tā spēka vārdi ir dzejnieka Imanta Ziedoņa teiktā: "Latvija ir brīnumskaista zeme, bet skaistajam ir jāpalīdz parādīties."

Lielkoncertā ar dažādu zemju un kultūru deju rakstiem iepazīstinās kolektīvi no Armēnijas, Baltkrievijas, Gruzijas, Ķīnas, Polijas un Turcijas. Latvijas izcilie

tautas deju ansambļi "Dancis", "Gatve", "Līgo", "Rotaļa" un "Teiksmā" izdejos stāstu par Latviju un sevi – šis kopas festivālā piedalās kā viesi, un tas būs vienīgais koncerts, kur tās varēs redzēt.

Svētku gājieni no Horna dārza pa Jomas ielu – sestdien, 2. jūlijā, plkst. 18. Atklāšanas koncerts – pasaules deju lielkoncerts "Mūžīgā kustība sudmalās" – Dzintaru koncertzālē (Turaidas ielā 1) plkst. 19.30.

UZ "SUDMALIŅĀM"!

"Zalktis": ar patiesu dejojotprieku

Rīgas Teikas vidusskolas un VEF Kultūras pils deju kopa "Zalktis" dibināta 1990. gadā. No 2014. gada jauniešiem pievienojies arī vidējās paaudzes deju kolektīvs "Zalktis". Ar kolektīvu šobrīd strādā vadītāja Zane Behmane, repetītores Arta Slica un Rūta Lauce, koncertmeistares Ilona Būdeniece un Irīna Rebhūna. "Zalktis" ir Artas Melnalksnes lolojums. Iepriekšējos Dziesmu svētkos 2013. gadā Artai būtu apritējuši apaļi 45. Viņas lolojuma un ilgi auklēto koncepciju par Garo pupu iepriekšē-

jos Skolēnu dziesmu un deju svētkos īstenoja kolēģi...

Zalktis ir gudrības simbols, puse no Laimas krusa. Arta jau no paša sākuma dejotājiem mācījusi, ka dejas nav tikai soļu virknējums vai izzimēts raksts, bet vispirms pašiem dejotājiem izprotama un tālāk skatītājiem nododama doma un vēstījums. Patlaban "zalkšos" ir apmēram 70 aktīvi dejotāji. Zane Behmane dejā būs aizvadījusi 30 gadus. Interesanta sakrītība, bet 30 gadu jubileju nupat nosvinējuši arī mazie skabardzēni, Teikas vidus-

skolas bērnu kolektīvs, brašo nākamo "zalkšu" kalve, arī Artas Melnalksnes lolojums. "Zalkša" dibinātāja un ilggadējā vadītāja Arta Melnalksne mantojumā atstājusi apmēram 400 deju, daudzas no tām savitas deju uzvedumos, kuros svarīgākās ir latviskās dzīves ziņas un vērtības.

Krista Kalniņa "Zalkti" aizvada jau 21. sezonu – viņa teic, ka mīļās ir visas Artas veidotās dejas, jo arī pašu deju var mīlēt visu mūžu. Vēl "Zalktim" tuvas ir Jāņa Purviņa dejas, kuras šim kolektīvam ļoti piestāv, jo tajās ir

dziļums. "Zalkti" katram dejotājam ir svarīgi dejas būtības meklējumi – latviešu dejas kā rituāls un tradīcija, latviešu danči kā bezgalīga kustības, prieka, humora un kopā būšanas izpausme, latviešu dejas kā priekšnesums, ar kuru paust mīlestību pret dabu, Dievu, cilvēkiem. Latviešu dejas – nevis mākslīgs smaids, bet gan patiesas jūtas. "Zalkti" raksturo šis īstums – nav nevienas pieliktas bizes, pieliktas skropstas, nevienas falšas emocijas. Ne viens vien teicis – skatīties uz "Zalkša" dejotājiem, šķiet, ka viņi citi citu mīl un ir pāris arī dzīvē. Klūda nebus liela, jo tik tiešām ir arī pāris dzīvē – precēti un topoši, Kristīne un Raitis, Jānis un Elīna, un arī viņu bērni dejoj skabardzēnos.

Oficiālā pieredība "Zalktim" ir VEF Kultūras pils, bet īstās mājas – Rīgas Teikas vidusskola. Dejotāju skapis nav pārāk bagātīgs, bet pieci solīdi tautastērpu komplekti ir – Kuldīgas, Nicas, Abrenes, divu veidu Liepupes, Vijciema un Zemgales. Taču, lai gan Kurzemes tērps ir, "Zalktis" sapņo par Alsungas tērpu, izšūtu ar pērlītēm.

Kā teic Krista Kalniņa, svinīgs un nozīmīgs

"Zalkti" katram dejotājam ir svarīgi dejas būtības meklējumi.

TEKSTS: VITA KRAUJA, ILZE VITOLA. FOTO: TIMURS SUBHANKULOVS, KARIŅA MIEŽAJA, PUBLICITĀTES

Rundāles pils parka Zaļajā teātrī: brīvdabas koncerts "Deju soļi pasauli iegriez"

"Sudmaliņas" tiks iegrietas arī Latvijas novados, pilsētās un pagastos, tostarp arī Rundālē. Trešdien, 6. jūlijā, Rundāles pils parka Zaļais teātris pārņems par brīvdabas skatuvi divpadsmit tautas deju kolektīviem no Ķīnas, Polijas, Gruzijas, Baltkrievijas, Armēnijas, Turcijas un Latvijas, kuru pārstāvēs jaunie

šu un vidējās paaudzes deju kolektīvi "Zalktis", "Liksmē" un "Talsu kurši". Īpašu auru koncertam piešķirs tā norises vieta – Zaļais teātris, kas pēc izcilā itāliešu arhitekta Frančesko Bartolomeo Rastrelli (1700 – 1771) plāna veidots kā amfiteātris ar zāliena pakāpienveida skatītāju rindām ar 600 vietām. Tā nu sakritis, ka

Zaļā teātra atklāšana pēc rekonstrukcijas notiks 2. jūlijā – desmitajos Dārza svētkos un arī dienā, kad Jūrmalā tiks atklāts festivāls "Sudmaliņas". "Brīvdabas koncerta "Deju soļi pasauli iegriez" laikā skatītāji sajūtīs pasaules kultūras elpu un daudzveidīgo tautu deju bagātību, kas arī griež šo pasauli nemitīgā kustībā," saka kon-

certa režisore Guna Trukšāne. "Deja spējusi pastāvēt visos laikos, tā kļuvusi par unikālu pasaules tautu folkloras un kultūras izpausmes veidu, simbolu nacionālai piederībai."

Deju ansambļu koncerts "Deju soļi pasauli iegriez" – trešdien, 6. jūlijā, plkst. 18 Rundāles pils parkā Pilsrundālē.

Jelgavā: "Pasaules vēji mūsu dejās"

"Ar rituālu festivālu iesākam un ar rituālu noslēdzam, tālos viesus pavadām," saka Noslēguma koncerta, kas notiks ceturtdien, 7. jūlijā, Jelgavā, režisore Dace Micāne-Zālite. Īpašs brīdis būs festivāla konkursa uzvarētāju paziņošana un sveikšana, kad no mūsu bagātā pūra celsim ārā austus lina dreļļa dvieļus. "Latviešu tradīcija glabā seno apdveļošanas rituālu, kad cilvēku godinot, uzliekam viņam uz pleciem lina dvieļi. Lina dreļļa raksts ietver sevī tās pašas latviešu zīmes un rakstus, ko Dziesmu svētku lieluzveduma laikā

deju zīmējumos izdejo tūkstošiem deju tautas. Tā ir īpaša mūsu horeogrāfu zināšana un māksla," stāsta Dace Micāne-Zālite.

Bet pirms viesu uzstāšanās koncerta saimnieki jelgavnieki rādīs savas jaunās deju tautas radošo veikumu. Horeogrāfes Aldas Skrastiņas vadītais jauniešu deju ansamblis "Vēja zirdziņš" izdejos fragmentu no stāsta par Vēja zirgu un zvaigzni.

Noslēguma koncerts "Pasaules vēji mūsu dejās" ceturtdien, 7. jūlijā, plkst. 19 Jelgavā Pasta salā.

Rīgā: "Danco Dievs ar Pērkonu"

Otrdien, 5. jūlijā, sudmaliņas griezīsies pašā Rīgas centrā Vērmanes dārzā. Koncerta "Danco Dievs ar Pērkonu" režisors Gints Baumanis stāsta, ka ir mītisks ticējums, ka Dievs radījis cilvēkus dejojot, ir nostāsts par indiešu dejas dievu Šivu, arī mēs, latvieši, dejās pieminam un daudz runājam par Dievu, katrai tautai debesīs ir savs dejas svētitājs. Vērmanes dārzā plkst. 12 un 18 notiks divi bezmaksas koncerti, kuros piedalīsies deju grupas no Armēnijas, Baltkrievijas, Gruzijas, Ķīnas, Turcijas, Polijas un Latvijas – jauniešu un vidējās paa-

udzes deju kolektīvi "Zalktis" no VEF Kultūras pils, Daugavpils novada kultūras centra Tautas deju ansamblis "Liksmē" un Talsu tautas nama deju kolektīvs "Talsu kurši". "Gruzīni deju augstā profesionālā līmenī, folkloru atklājot caur mūsdienu prizmu, mūsu "Liksmē" kūsā latgaliskā temperamentā, katrai grupai ir kaut kas atšķirīgs, nezināms," koncertu raksturo tā režisors Gints Baumanis.

Deju ansambļu koncerts "Danco Dievs ar Pērkonu" – otrdien, 5. jūlijā, plkst. 12 un 18 Vērmanes dārzā estrādē Rīgā.

notikums ir iesvētīšana istena "zalkša" kārtā, kas notiek tikai pēc diviem nodejotiem gadiem. Vēl viena tradīcija – dievvārdi. Pirms katra koncerta deju tautas apli un vadītāja pēc bučas pa labi un pa kreisi teic atbilstošu vēlējumu. Kas skanēs pirms "Sudmaliņām"? "Ļaujies savas dejas priekam un baudi viesu sniegumu!" teiks Zane Behmane. Tāpēc jau "Sudmaliņas" ir unikālas, ka varam apskatīt ne tikai kaimiņu pagasta ļaužu varēšanu, bet ienāk arī pasaules elpa. Zane Behmane neslēpj, ka jau sen gaidījusi, kad parādīsies acinājums pieteikties konkursam par dalību festivālā.

Kopš 1993. gada "Zalktis" ir piedalījies visos Vispārējās latviešu dziesmu un deju svētkos. "Zalkša" deju tautas priecējuši skatītājus arī Igaunijā, Lietuvā, Polijā, Slovākijā, Čehijā, Dānijā, Austrijā, Ungārijā, Itālijā, Zviedrijā, Norvēģijā, Turcijā, Bulgārijā un Vācijā. Šajās "Sudmaliņās" "Zalktis" būs visur – ies gājienā, piedalīsies atklāšanas koncertā, startēs konkursā, dejos labdarības koncertā kādā no Rīgas aprūpes namiem, uzstāsies Vērmanes dārzā, Pilsrundāles parka Zaļajā teātrī un, protams, noslēguma koncertā Jelgavā. Tomēr pats galvenais katram deju tautas ir nevis vienkārši dejojot, bet pārvesties – kļūt pašam par deju.

● ● ● UZ "SUDMALIŅĀM"!

Kopjot nacionālās dejas saknes

Dejojot sešas stundas dienā katru dienu! Vai tas var būt? Tomēr tā nolēmuši deju ansambļa "Mush" 32 meitenes un 20 puīši no Erevānas. Šī godam sagatavotos VIII Rīgas pilsdrūzītes tautas deju festivālam "Sudmaliņas", viņi ik dienas deju trīs stundas ritā un trīs stundas vakarā. Tomēr arī tad, kad negatavoja festivāliem un ārzemju koncerttūrēm, armēņu jaunieši mēģina sešas dienas nedēļā un ik mēģinājumā pavadā trīs stundas. Viena atvēlēta baleta klasiķi un divas stundas – deju apguvei. Kas tad tie par jauniešiem, kam pietiek tikai ar vienu brīvu dienu nedēļā – svētdienu? Izrādās, vairākums ansambļa dalībnieku ir horeogrāfijas augstskolas studenti un vēl arī horeogrāfijas skolu audzēkņi. Citu dzīvi kā vien deju viņi nemaz nespēj iedomāties un tā vien gaida augstskolas diplomu, lai strādātu Armēnijas profesionālajos tautas deju ansambļos. Pabeidzot horeogrāfijas institūtu, viņi būs ieguvuši augstāko izglītību armēņu tautas deju. Var tikai apbrīnot Armēnijas valsts kultūras politiku tautas kultūras mantojuma saglabāšanā un

Ansambļa "Mush" koncertu programmā liriskās dejas deju vienīgi meitenes.

lološanā. (Kā zināms, mēs savu vienīgo profesionālo deju ansambli "Daile" likvidējām 1997. gadā.) Armēņu deju ansamblis "Mush" dibināts 2000. gadā. Tā dibinātājs un mākslinieciskais vadītājs ir Arturs Akopjans. Pirms tam viņš 25 gadus ir dejojis valsts profesionālajā deju ansambli. Par savu darbu saņēmis Armēnijas Kultūras ministrijas zelta medaļu un ir Armēnijas un arī Gruzijas Nopelniem bagātais mākslinieks. Viņa labā roka ir ansambļa galvenais baletmeistars Martins Saakjans. Ansambļa "Mush" koncertu programmā iekļautas gan armēņu etnogrāfiskās un tautas dejas, gan arī

liriskās un humoristiskās dejas. Liriskās dejas deju vienīgi meitenes. Šo deju avots ir senas armēņu sieviešu dejas, kas tiek izpildītas mūsdienīgā apdarē. Humoristiskajās dejās laizās gan puīši, gan meitenes. Arī šīs dejas radušās, ielūkojoties armēņu tautas senajās paražās un tās tulkojot dejas valodā. Horeogrāfi savās kompozīcijās izmantojuši gan tautas mūziku, gan pazīstamu komponistu (Arama Hačaturjana, Hačatura Avetisjana, Ara Gevorgjans u. c.) melodijas. Ansamblis "Mush" ir koncertējis daudzās valstīs nozīmīgos svētkos – Armēnijas Neatkarības dienā, Ar-

mēnijas dienas pasākumos, 1715 gadu atcerē, kopš Armēnija pieņēma kristietību kā valsts reliģiju, Armēnijas spēļu atklāšanas koncertā. Deju tautas festivālus Jordānijā, Sirijā, Turcijā, Ēģiptē, Kanādā, Grieķijā, Itālijā, Polijā, Bulgārijā, Krievijā, Serbijā un Gruzijā. Ansambļa mākslinieciskais vadītājs Arturs Akopjans Latvijā būs pirmo reizi, viņš ir dzirdējis daudz laba par mūsu zemi un ar prieku gaida tikšanos ar latviešu tautas deju kopējiem un daudzajiem "Sudmaliņu" viesiem. Kas, viņaprāt, deju ir svarīgākais? "Saglabāt, go-

dāt un kopt nacionālās dejas saknes. Tas ir pamats, uz kura attīstīties. Un šim pamatam jābūt tīram un skaidram. Lai tad, kad kāds ansamblis deju, jebkura cita tauta varētu uzreiz pateikt – lūk, tur deju armēņi, vai re, kur deju latvieši!" Kādas ir spilgtākās armēņu dejas iezīmes? "Visbūtiskākais un pārliecinošākais ir fakts, ka armēņiem ir vairāk nekā 600 deju. Domāju, ka ar to mēs atšķiramies no citām tautām. Mēs sargājam no izzušanas savas senās dejas, arī tās, ko savulaik mūsu senči deju vietās, kas vairs nav Armēnijas valsts daļa," stāsta Arturs Akopjans.

VIII STARPTAUTISKAIS TAUTAS DEJU FESTIVĀLS

SUDMALIŅAS

2.–7. JŪLIJS | 2016

ATKLĀŠANAS DIENA

SESTDIEN, 2. JŪLIJĀ 18.00
JŪRMALĀ

SVĒTKU GĀJIENS no Horna dārza
pa Jomas ielu līdz Turaidas ielai

19.30

DZINTARU KONCERTZĀLĒ

Turaidas ielā 1, Jūrmalā

Atklāšanas koncerts – pasaules deju lielkoncerts

MŪŽĪGĀ KUSTĪBA SUDMALĀS

Bīletes – SIA "Bīlešu paradīze" un Dzintaru koncertzāles kasēs

KONKURSA DIENA

SVĒTDIEN, 3. JŪLIJĀ 17.00–19.00
DZINTARU KONCERTZĀLĒ

Turaidas ielā 1, Jūrmalā

DEJU ANSAMBLŪ KONKURSS

LABDARĪBAS DIENA

PIRMDIEN, 4. JŪLIJĀ

LABDARĪBAS KONCERTI RĪGĀ UN JŪRMALĀ

RĪGAS DIENA

OTRDIEN, 5. JŪLIJĀ 10.00–20.00
VĒRMANES DĀRZĀ, RĪGĀ

LATVISKO LABUMU TIRGUS

12.00 UN 18.00

VĒRMANES DĀRZA ESTRĀDĒ

Deju ansambļu koncerts

DANCO DIEVS AR PĒRKONU

ZEMGALES DIENA

TREŠDIEN, 6. JŪLIJĀ 18.00

RUNDĀLES PILS PARKĀ, PILSRUNDĀLĒ

Deju ansambļu koncerts

DEJU SOĻI PASAULI IEGRIEŽ

Jāiegādājas ieejas biļete Rundāles pils parkā

NOSLĒGUMA DIENA

CETURTDIEN, 7. JŪLIJĀ 19.00

PASTA SALĀ, JELGAVĀ

Noslēguma koncerts **PASAULES VĒJI MŪSU DEJĀS**

Bīletes – SIA "Bīlešu paradīze" kasēs un norises vietā

Festivālā piedalās tautas deju ansambļi no Armēnijas, Baltkrievijas, Gruzijas, Ķīnas, Latvijas, Polijas un Turcijas
Festivāla viesi – *Dancis, Gatve, Līgo, Rotaļa, Teiksma*

www.sudmalinas.lv

RĪKO:

Latvijas Nacionālais
kultūras centrs

PARTNERI:

RĪGAS DOME

RĪGAS DOMES
IZGLĪTĪBAS, KULTŪRAS
UN SPORTA DEPARTAMENTS

Jūrmala

DZINTARU
KONCERTZĀLE

Jelgava
PILSĒTA IZAUGSMĒ

KULTŪRA®

RUNDĀLES PILS MUZEJS

Latvija

ATBALSTA:

Dziesmu un deju svētku lieldraugs

Swedbank

STATOIL

INFORMĒ:

Latvijas
Radio

LTV
LATVIJAS TELEVIZIJA

LSM.LV
SIA "LATVIJAS RĪKOTĀJUMS"

apollo

LATVIJAS AVĪZE

TVNET

TBS

ir